

Jelentés az ásványtár állapotáról az 1912. évben.

Az 1912. évben ásványtárunk a régi kipróbált elvektől vezelve, a meglévő szűk határok között haladt a maga útján, sőt a mennyiben a körülmények megengedték, fejlődött és szaporodott is.

Régi baja, a helyiség alkalmatlan, szűk volta mint sötét árny, akadályozta az éltető napsugárhoz való jutást, gazdag kincseinek érvényesülését ebben az évben is. Az idegen, megbizhatatlan bérelt helyiségtől való félelem mellett azonban a jövőre vonatkozó egy biztosabb reménység tartja fel bennünk a lelket. Egyetemünk matematikai és természettudományi kara ugyanis kérésre szívesen járult ahhoz, hogy a növénytani intézetnek a központi egyetem földszinti és földközi részén levő helyiségeit, a melyek tehát csakis az épület főbejáratával vannak elválasztva az ásvány- és földtani intézettől és a vele kapcsolatos ásványtártól, a növénytani intézetnek rövid néhány év alatt bekövetkező kihurczkolódása után az ásvány- és földtani intézet és az ásványtár foglalja el.

Habár ez a reménybeli új állapot még mindig nem az, a mit gyűjteményünk érdekében kívánnunk kell: nem egy új, az Ásványtár céljainak megfelelően épült, az Egyetemi Ásvány- és Földtani Intézettel kapcsolatban álló külön épületben való elhelyezkedés, de mindenesetre a jelenlegi, fuldokló állapotunk mellett olyan levegőhöz való jutást jelent, a mi után remélhetőleg rövid idő alatt bekövetkező végleges elhelyezkedés idejét nyugodtan be lehet várni.

Az elmúlt év nevezetesebb eseményeinek felsorolására térve, megemlítem, hogy az Ásványtár 1912-ben is együtt örült azokkal, a kik az erdélyi földgázban hazánk fejlődésére nézve egy rendkívül becses kincset látnak és ebből az örömből kifolyólag a maga részéről is részt vett a földgáz geológiai előfordulásának közelebbi megismerését célzó munkálatokban és azokat tőle telhetőleg mindenben és mindenkor előmozdítani iparkodott.

Igen fontosak ezek a munkálatok nemcsak az ő nagy practicus jelentőségüknél fogva, hanem azért is, mert Erdély pontosabb geológiai megismerésének ügyét gyors és nagy lépésekkel viszik előre. Ezenkívül ezek Tárunk anyagi gyarapodását jelentik, a mennyiben a mélyfúrásokból kikerülő kőzeteknek teljes sorozatához jut gyűjteményünk. Ha tudjuk, hogy a fúrások száma máris vagy 25, akkor tisztán áll előttünk, hogy Erdély földjének mélyét kép-

viselő ezek a kőzetek magukban is nem csekély jelentőségűek lesznek gyűjteményünkre nézve. Ezek révén a pénzügyminisztérium ajándékából 824 darab mélyfúrás próbával szaporodott a mult év folyamán gyűjteményünk.

De megtartottuk, sőt öregbítettük barátságos jó viszonyunkat a nagyközönséggel is, miből részint meghatározásra beküldött anyag, részint ajándékként 209 darab gyűjteményi tárggyal lettünk gazdagabbak.

Vétel útján szereztünk összesen 283 tárgyat 3647·21 korona értékben.

Mégis legbecselesebbnek kell tekintenünk azokat a tárgyakat, a melyek rendszeres gyűjtés révén, legnagyobb részben Erdély földjéről, tudományos érdeklődésünk kielégítéséül, a részletes feldolgozás szándékával kerültek gyűjteményünkbe. Ezek száma összesen 927 darab.

A gyűjtésben az Egyetemi Ásvány- és Földtani Intézet egész tudományos személyzete részt vett. A gyűjtött tárgyakról részletes felvilágosítást jelentésem végén levő kimutatás nyújt.

Barátságos egyetértéssel, az intézet személyzete hajlandóságának és képességének megfelelően osztottuk meg az Ásványtár belső életében is állandóan szükséges munkálatokat.

Ezek legfontosabbika az ásványkereskedőtől beérkező, vételre felajánlott anyagnak gyűjteményünk anyagával való összehasonlítása és az értékek részletes mérlegelése mellett a szükségletnek megfelelően a kiválasztás megejtése. Ezt a munkát, mint mindig, az idén is magam végeztem dr. Szentpétery Zsigmond adjunctus szakavatott segédkezése mellett.

Dr. Balogh Ernő tanársegéd a fúrás minták rendezésével, czédulázásával, egyesekről szelvénykészítéssel és egy pár kiszállással helyszíni tanulmány megejtése és gyűjtés céljából tett az Ásványtárnak szolgálatot.

Xántus János tanársegéd Kolozsvár környéke 1:25000-es domború térképének mesteri elkészítésével örökítette meg nevét, a melynek részletes felvételeink szerint való geológiai színezésével, azt hisszük, az Ásványtár rövid úton belül egy ránk nézve elsőrendű tárgyhoz fog jutni.

Az Egyetemi Ásvány- és Földtani Intézet gyakornokai közül Ferenczi István elsősorban részletes vegyelemzések készítésével, Tulogdi János pedig az intézetbe került gyűjteményi tárgyak rendezésével, czédulázásával, vékonycsiszolatokra anyagadás és ezek beosztásával végeztek hasznos munkát.

Az intézet praeparatora: Pázi József és szolgálói: Szilágyi Márton és Gergely György a gyűjtemények tisztántartásával, a nyitási időben az örködésen kívül vékonycsiszolatok készítésével, ezenkívül Gergely György, mint képzett asztalos, a tárgyak elhelyezésénél átalakítási, berendezési munkálatok végzésével voltak az Ásványtár segítségére.

Ajándék útján:

	Ásvány	Kőzet	Kövület
Benedek Károlytól, Borberekéről	—	—	2
Bogsch Sándortól és dr. Papp Lénárttól, Lissa és Pelagosa szigetekről	—	19	—
Fehér Jánostól, Kolozsról	—	2	—
Führer Lajostól, Bányabükkéről	2	—	—
Dr. Györfly Istvántól, a szepesmegyei Grenic és Haligóczról	—	5	—
Br. Jósika Aladártól, Magyarfenesről	—	—	1
Kiss Elektől, Sárospatak környékéről	28	26	41
Máté Lajostól, Kosna környékéről	—	4	—
Möller Istvántól, Magyarigen, Déva, Bánpaták és Alpestes környékéről	—	6	—
Dr. Papp Simontól, Selmecz és Bő környékéről	—	33	—
Pénzügyminisztériumtól: dicsőszentmártoni fúrásból	—	69	—
Pénzügyminisztériumtól: szentbenedeki 7. sz. fúrásból	—	54	—
Pénzügyminisztériumtól: szentbenedeki 7a. sz. fúrásból	—	21	—
Pénzügyminisztériumtól: szentbenedeki 9. sz. fúrásból	—	116	—
Pénzügyminisztériumtól: szászrégeni fúrásból	—	209	—
„ : marosugrai fúrásból	—	229	—
„ : marosszentgyörgyi fúrásból	—	126	—
Péterfi Ferencztől, Tompáról	—	—	1
Dr. Szabó Dénestől, Tarpatokról	—	1	—
Dr. Richter Aladártól, Lissa és Pelagosa grande szigetekről	—	4	—
Dr. Szádeczky Gyulától, Rákos, Sárospatak, és Kacza környékéről és Romániából	18	12	—
Ajándékozás útján történt szaporodás összesen	48	936	45

Meghatározásra küldött anyagból:

	Ásvány	Kőzet	Kövület
Lengyel Imrétől, Sólymosvárról	—	1	—
Br. Appel Jenőtől, Magyarberétéről	3	—	—
Meghatározásra küldött anyagból való szaporodás összesen	3	1	—

Vétel útján:

Themák Ede temesvári ásványkereskedőtől 92 ásvány.
 Foote Co philadelphiai „ 13 ásvány, 18 meteorit.

- Thuma, Franz brüxi ásványkereskedőtől 32 ásvány, 61 kövület.
Grebel et Co genevei " 49 ásvány.
Droop, Carl, dresdeni " 7 ásvány.
Wieder Ernőtől 1 kövület.
Deyrolle, Emile párisi kereskedőtől 6 drb. autochrom mikro-
photographia.
Aureli, Amedeo római geologus-szobrászművésztől 1, Krakatau,
Verlaten és Lang szigetek geologiai domború térképe és az
Apuanei Alpések (Cararara) stratigraphiai térképe geologiai
szelvényekkel.
Bertha Mihály kolozsvári szobrásztól 2 drb. gipszöntvény : Kolozs-
vár környékének 1 : 25000-es méretű domború térképe, me-
lyet Xántus János intézeti tanársegéd mintázott.

Vétel útján tehát 193 ásvánnyal, 18 kőzettel, 62 kövülettel
és 10 egyéb tárggyal (térkép, mikrophotographia) gyarapodott
gyűjteményünk.

Az 1912. évi összes szaporodás tehát 275 drb. ásvány, 1766
kőzet, 192 drb. kövület és 10 drb. vegyes tárgy, összesen 2243
drb. tárgy.

Dr. Szádeczky Gyula
igazgató.